

Владимир Мартиновски

МУЗЕЈ СОЛИ

У музеју соли не причају
се неслане шале.
Искази се не зачињавају

непотребним придевима.
Храна се не досољава
а зној не одсољава.

Нема изложених скулптура
од грудви соли, нити групних
портрета кристала.

У музеју соли море
је гост као свако од нас, који,
раније или касније, испарава.

МУЗЕЈ ШЕЋЕРА

У музеј шећера дођи
незаслађена, незашећерена,
некарамелизирана. Чекам те са

шећерном вуном у рукама. Видећемо
коцке шећера које нисмо
ставили у прву заједничку кафу.

У ходницима пада снег од шећера
у праху. Фотографије из медених
месеца прекривене су слојевима

шлага. У музеју шећера
главни експонат је тегла у којој
некад је дремало слатко твоје баке.

МУЗЕЈ БИБЕРА

У музеју бибера
уместо улазнице треба
да кихнеш веома гласно.

У њему су слике свих које
си успео да наљутиш силно,
или бар да им забибериш дан.

Зато музеј може да буде
сићушан, једва видљив, али може
да буде и већи од Лувра.

Најлепше је кад те уопште не
пуштају унутра, јер нико није
љут на тебе. Тада узалуд кијаш.

МУЗЕЈ БРАШНА

У билетарници музеја
брашна ради баба једна
која са оклагијом тражи да

платиш у пшеничним зрнима.
У првој сали дочекује те
витез који ти признаје да му је

досадило да се бори с ветрењачама.
Питаш како може да има толико
много гладних поред толико пуних амбара.

На изласку кустос те саветује
да не тражиш преко хлеба погачу
него лепо легнеш на брашно.

СПРОВОДНИЦИ

Целог јутра учимо лекцију
о спроводницима, отпорницима
полупроводницима и изолаторима.

Хајде да направимо паузу! –
предлаже син и трчи
право према компјутеру.

Узимам тамбурицу
недирнуту месецима. Прво даје
отпор, звучи као канта! Као изолатор!

А после пола сата не знам у ком смо
тренутку и тамбурица и ја
постали спроводници.

ПЕСМА ИЗ ВОДЕ

Надомак Забрањеног града
један старац с четком по тлу
пише стихове. Молим

пријатеља да ми брзо преведе
док песма не испари. Отпија
од воде и преводи у једном даху:

Само оно што би записао
водом, коју би одвојио из уста
у највредије подне, само то

вреди да се запише! Све друго
најбоље је да се пусти да испари.
И да се врати са следећом кишом.

ПЕСМА ИЗ КАМЕНА

Богородичну цркву
у Паризу Иго је с правом
назвао „песмом из камена”.

Јата туриста вребају
испод њених кула
налик стилским фигурама.

Једна нова Есмалда
продаје им камене статуе
у лику грбавог звонара.

Изнад капије гранитна
Богородица доји Исуса
млеком од мермерног праха.

ПЕСМА ИЗ ВАЗДУХА

Сретох летача који је из ваздуха
посматрао јата китова како се
враћају с парења. И каубоја

који је са свог коња посматрао оргијање
буфала. И ловца који није имао срце
да пуца у антилопе које се паре.

И кита који виде загрљене летаче
међу облацима шећерне вуне. И
бизона који није имао срце да прегази

дете што је у песку цргало старца
који нема ни коња ни пушку, али овог часа
лети међу облацима као јата китова.

ПЕСМА ИЗ ВИНА

Испиј три до пет
чаша врхунског
десертног вина.

Помисли да ћеш очас
написати три до пет
антологијских песама.

И очас смисли за њих
и чудне наслове
и ретке риме.

Али потхрани их
да сазревају у неким
унутрашњим бачвама.

ПТИЦЕ И ПЕСНИЦИ

Једна земља може
да храни само једног песника –
каже ми један човек у рано пролеће,

док хранимо
лабудове, галебове и врапце
мрвицама кифле.

А шта други да раде?
Нека летуцкају, нека цивцоре,
нека се љубакају испод покривача,

нека чекају мрвицу хлеба из неба.
Нека буду лабудови, врапци, славуји,
албатроси, петли... Ко како буде изабрао.

КОМАРЦИ И ПЕСНИЦИ

У крви песника пливају
хорови сирена, заборављене
и нерођене речи, загонетке у

слоговима, прах костију
слоновских, сцене прекинутих
снова... У 19. веку песничка крв

била је гурмански врх за комарце:
Le Grand tour великих песника
често је завршавао уבודом

малих маларичних комараца.
Њихови потомци сву ноћ зује
као да скандирају оде и баладе.

РИБЕ И ПЕСНИЦИ

Да би сачувао своје
достојанство, један песник у
древној Кини баци се у реку.

Да би сачували тело
песника, Кинези и дан данас
хране рибе пиринчем.

На једном песничком фестивалу,
на другој страни света,
песници једу рибе с пиринчем.

Рибље кости и кожу
бацају окупљеним мачкама,
а пиринач – рибама у реци.

КАМЕЊЕ И ПЕСНИЦИ

Неки песници у џеповима
носе белутке да не би
одлетели изнад облака.

Неки други по цео дан гађају
стенама даровите песнике.
Неки су камено пијани.

Неки траже да им се
угравирају стихови
у мермерне блокове одмах.

А неки бацају каменчиће
у реку, с надом да ће
одскочити барем једном.

СВИЦИ И ПЕСНИЦИ

Знају да блесну кад
најмање очекујеш. Чим
оду са песничких читања.

Кад мислиш да су у земљу
пропали. Након одбијања
загрљаја моћника.

Након избегавања да их
осветљавају рефлекторима.
Од онда кад су их сви заборавили.

Као што заборављамо
лањске свице да би нас поново
изненадили у мраку.

ЗАМАК ОД КЊИГА

Поређао је књиге
као цигле и изградио
замак од књига.

Једна моја књига
послужила је као
потпорна греда.

Барем да је било
врата или црепова
до оцака! Овако

свако ће рећи да је
темељна књига али је
нико неће отворити.

ОСТАЦИ

Кад су клесали брдо за највећу
статуу Буде, стене што беху
вишак бацали су у оближњу

дивљу реку. Иако су претходно гутале
лађе, чунове и сплавове, воде су се
смириле као добро нахрањени лавови.

То што је отпало као вишак од статуе
мудраца, брзаци реке брзо су
припитомили. И остаци песме

некад могу чудо да направе: реке
да спајају, брегове да премештају,
посвађану браћу и сестре да мире.

ВЛАДИМИР МАРТИНОВСКИ (1974), песник, приповедач, есејист, књижевни теоретичар, преводац. Ради као ванредни професор на Катедри за општу и компаративну књижевност, на Филолошком факултету „Блаже Конески”, Универзитета „Св. Кирил и Методиј”, у Скопљу.

Објавио је десетак песничких и више књига студија и есеја. Песме су му преведене на неколико европских језика.

С македонског превео и белешку сачинио ДУШКО НОВАКОВИЋ